

Силабус курсу

ТЕЛЕ- ТА РАДІОЖУРНАЛІСТИКА

Галузь знань: **06 «Журналістика»**

Спеціальність: **061 «Журналістика»**

Ступінь вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Освітньо-професійна програма: **«Правова журналістика»**

Рік навчання: **III**

семестр: **V-VI**

Кількість кредитів: **6**

мова викладання: **українська**

КЕРІВНИК КУРСУ

ППП: викладач Копняк-Валах Юлія Іванівна

Контактна інформація: kafdid@wunu.edu.ua

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Теле- та радіожурналістика» є обов'язковою дисципліною професійної підготовки журналістів ступеня вищої освіти «бакалавр», призначений для вивчення специфіки роботи журналіста в аудіовізуальних мас-медіа.

Дисципліна покликана навчити основам теле- та радіосправи. Поглибити знання про адаптацію традиційних телеканалів та радіостанцій до умов цифрової епохи та їх інтеграцію з соціальними мережами та іншими цифровими платформами. Ознайомити слухачів курсу з специфікою телерадіомовлення як підсистеми ЗМІ, його функціями та жанрово-тематичним спрямуванням. Наочно показати усі творчі, технічні, технологічні, організаційні моменти на телебаченні та на радіо через роботу телерадіожурналістів.

Студенти вивчать як українські телерадіостанції впроваджують нові технології, стрімінг та інтерактивні платформи, для залучення молоді аудиторії, засвоять основи написання матеріалів правової тематики, проаналізують роль аудіовізуальних ЗМІ в збереженні та популяризації української культури та мови. Завдяки практичним завданням дослідять вплив телебачення і радіо на формування громадської думки під час війни та інших кризових подій.

«Теле- та радіожурналістика» – творча навчальна дисципліна, яка передбачає поглиблене вивчення журналістських жанрів та форм, опанування методики підготовки матеріалів на радіо і телебаченні з дотриманням журналістських стандартів, що базуються на принципах правдивості, неупередженості, збалансованості, доцільності,

деонтології та ґрунтуються на достовірності та аргументованості відповідно до традицій української і світової журналістики.

Мета – ознайомити з основними принципами і засадами діяльності сучасної теле- та радіожурналістики; сформувати розуміння процесу виробництва і трансляції телерадіопередач; дослідити особливості жанрів та створювати власні матеріали; навчити не лише здобувати інформацію, а й правильно писати. Озвучувати, візуалізувати; виявити і обґрунтувати специфіку радіо і телебачення в системі ЗМІ, зокрема в сучасних умовах розвитку електронної комунікації.

Завдання полягає у тому, щоб знати особливості трансформації та конвергенції жанрів телерадіожурналістики; сучасну організацію телерадіомовлення в Україні, її позитивні і негативні сторони; призначення та можливості нової техніки для створення та трансляції телерадіопрограм; дотримуватися журналістської етики та етичних норм при створенні телерадіопередач.

СТРУКТУРА КУРСУ

Години (лек. / прак.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Історія і сучасний стан радіомовлення	Знати історію розвитку радіомовлення в Україні та світі; основні етапи розвитку телевізійних технологій у світі; відкриття радіо і кіно та їх вплив на появу телебачення. Експерименти П. Ніпкова, Б. Розінга та В. Зворикіна.	Поточне опитування
2 / 2	2. Радіо як джерела інформації в період війни	Розуміти процеси у телевізійному і радіопросторі України після повномасштабного вторгнення Росії, аналізувати їх.	Поточне опитування, тестові завдання
2 / 2	3. Моделі сучасного радіомовлення	Знати моделі сучасного радіомовлення та особливості функціонування сучасного українського радіопростору.	Поточне опитування
2 / 2	4. Становлення, розвиток, сучасний стан суспільного мовлення в Україні	Знати історію створення суспільного телерадіомовлення, етапи його становлення, уміти оцінити його сучасний стан	Поточне опитування
2 / 2	5. 100 років Українського радіо: події, факти, імена	Знати історію створення, хронологію розбудови, зміцнення творчого і технологічного потенціалу. Знати основні факти про творчі здобутки провідних дикторів, ведучих,	Поточне опитування

		журналістів, режисерів Українського радіо.	
2 / 2	6. Історія, стан та перспективи місцевого радіомовлення Тернопільської області	Знати історію створення місцевих радіо- організацій, етапи їх розвитку. Вміти оцінити сучасний стан радіомовлення в області.	Поточне опитування, тестові завдання
4 / 2	7. Особливості програмування, форматування і типи радіопрограм	Знати особливості програмування, форматування і типи радіопрограм. Уміти застосовувати знання на практиці.	Поточне опитування, тестові завдання
2 / 2	8. Функції аудіовізуальних ЗМІ	Знати основні функції аудіовізуальних ЗМІ, типологію функцій телебачення і радіомовлення. Розуміти специфіку функціональної сфери телебачення в системі ЗМК.	Поточне опитування, тестові завдання, термінологічний диктант
4 / 2	9. Жанрова специфіка радіомовлення	Знати жанрову специфіку радіомовлення. Уміти створювати радіоматеріали у різних жанрах.	Поточне опитування, практичне завдання, розв'язання практичних ситуацій, <i>1-й модульн. контроль</i>
4 / 2	10. Мовна палітра сучасного радіомовлення	Уміти проаналізувати мовностилітичний рівень програм та передач сучасних радіоорганізацій. Знати оцінки відомих науковців та журналістів-практиків щодо рівня мовної культури в радіоєфірі.	Поточне опитування, практичне завдання, розв'язання практичних ситуацій
2 / 2	11. Історія розвитку телебачення	Знати історію розвитку телебачення. Аналізувати історичні факти і тенденції розвитку. Становлення державного телемовлення в Україні. Розвиток телебачення у хрущовський період. Телебачення в період застою. Час перебудови та його вплив на телемовлення.	Поточ. опитування, редагування, тестові завдання
4 / 2	12. Телебачення в системі		Поточ.

	ЗМК	Знати основні поняття, тенденції, напрями тележурналістики. Розуміти специфіку телебачення як різновиду засобів масової комунікації.	опитування, тести
2/2	13. Телебачення як процес поширення інформації	Знати основні ланки процесу мовлення та їх взаємодію. Поняття “цілі”, “засоби”, “результати” журналістської діяльності.	Тестові завдання
2/2	14. Структура українського телевізійного простору	Знати особливості функціонування сучасного українського телевізійного простору, моделі національного мовлення: телебачення громадське (public service broadcasting) як західноєвропейська модель та комерційні телемережі як американська модель. Розвиток українського регіонального телебачення	Поточ. опитування, тести
2/2	15. Інформаційна служба телеканалів	Знати загальні відомості про інформаційну службу телеканалів, соціальне призначення інформаційної служби, сучасну структуру інформаційної служби.	Тестування, поточне опитування, розв'язання практичних ситуацій
4 / 2	16. Жанри телевізійної журналістики	Знати принципи визначення жанрів; інформаційні, аналітичні, художні жанри; нові жанри сучасного телебачення; синкретизм тележанрів: причина та наслідки, види інформації в контексті телемовлення, вимоги до новин на ТБ, джерела інформації.	Тестування, поточне опитування, термінологічний диктант
4 / 2	17. телерадіомовлення України в час повномасштабного вторгнення Росії	Знати основні правила та обмеження щодо роботи журналістів у зоні бойових дій. Знати особливості і специфіку подачі інформації про події на лінії зіткнення та про результати ворожих обстрілів.	Поточ. опитування, тести
2 / 2	18. Розмовні програми на телебаченні	Уміти охарактеризувати специфіку та найважливіші ознаки телевізійних шоу. Уміти диференціювати типи телешоу. Знати основні вимоги до роботи журналіста при веденні ток-шоу.	Поточ. опитування, ситуаційні завдання, розв'язання практичних

			ситуацій
4 / 2	19. Операторська майстерність на телебаченні	Знати основи телевізійної режисури та операторської майстерності; технічну складову операторської роботи. Відеокамера: функціональне призначення елементів управління. Вимоги до відеоряду. Головні правила відеознімання.	Поточ. опитування, тести, ситуаційні завдання, розв'язання практичних ситуацій
4 / 4	20. Основи телемонтажу	Знати основні принципи і вимоги до телемонтажу; види телевізійного монтажу; основи нелінійного монтажу. Монтажний план сюжету. Типи монтажу відеоряду	Оцінювання результатів презентацій

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. «Важливість радіо як джерела інформації під час конфліктів». *Radio Universe Zaporozhzhye*. URL: <https://universe.zp.ua/vazhlivist-radio-jak-dzherela-informacii-pid-chas-konfliktiv/>
2. «Все почалося з радіоконцерту», або яким був перший ефір Українського Радіо. *Новини | Українське радіо*. URL: <https://ukr.radio/news.html?newsID=105315>
3. BBC News Україна. «Станція №5: як у СРСР глушили радіо з Заходу?», 2018. YouTube. URL: https://www.youtube.com/watch?v=xn8PzErj_LA
4. В ефірі «Українського радіо» говорили про цифровізацію у сфері регуляторної політики – Державна регуляторна служба України. Державна регуляторна служба України. URL: <https://www.drs.gov.ua/press-room/v-efiri-ukrayinskogo-radio-govoryly-pro-tsyfrovizatsiyu-u-sferi-regulyatornoyi-polityku/>
5. Гаврилюк О. Специфіка роботи радіожурналіста: виклики сьогодення. 2015. No 7/8. С. 133.
6. Даценко Н. *Пригоди на радіохвилях: історія українського радіо*. Харків: Темпора, 2023. 596 с.
7. Даценко Н. «Сторіччя радіомовлення та радіослухання». *Український тиждень*. URL : <https://tyzhden.ua/storichchia-radiomovlennia-ta-radioslukhannia/>
8. Джолос О. В. Впровадження суспільного мовлення в Україні: обізнаність та ставлення громадян. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. 2016. 83 с.
9. Досвід Бердянська: окупація та робота місцевого медіа|. Редакторський портал. інформаційний ресурс для редакторів та колег з суміжних областей. URL : <https://redactor.in.ua/2022/05/10/dosvid-berdyanska-okupaciya-ta-robota-miscevogo-media/>
10. «Дослідження Internews: Перший підвищив свою аудиторію вдвічі, «Українське радіо» залишається у лідерах». *stv.detector.media*. URL : <https://stv.detector.media/spilnota/read/7572/2022-11-29-doslidzhennya-internews-pershyy-pidvyschyv-svoyu-audytoriyu-vdvichi-ukrainske-radio-zalyshaietsya-u-liderakh/>
11. Дмитровський О. Типологія українських подкастів - найважливішого сегмента інтернет-радіо. Львів, 2015. Вип. 14. 154 с.
12. «Історія винайдення радіо, хто винайшов радіо». *Радіо «Накупіло»*. URL : <https://radio.nakypilo.ua/istoriya-vynajdennya-radio-u-sviti-ta-v-ukrayini/>

13. Костюк Б. Майбутнє радіо: цифрове мовлення і мультимедійні програми. Радіо Свобода. URL : <https://www.radiosvoboda.org/a/25047090.html>
14. Коломієць Д. «Радіо врятувало нам життя». Як приймачі допомагали людям під час окупації. Суспільне. URL : <https://suspilne.media/303930-radio-vratuvalo-nam-zitta-ak-prijmasci-dopomagali-ludam-pid-cas-okupacii/>.
15. Кривко Р., Соболенко А. «Радіодім». Як монтували радіопрограми до появи комп'ютерів та як на радіо опановували цифровий монтаж: спогади. Суспільне. URL : <https://suspilne.media/kharkiv/874221-radiodim-ak-montuvali-radioprogrami-do-roavi-komputeriv-ta-ak-na-radio-opanovuvai-cifrovij-montaz-spogadi/>
16. «Мапа мовлення радіостанції «Українське Радіо». *Ефірне телебачення та радіомовлення в Україні*. URL : <https://ukrtvr.org/map/radio/13>
17. Наумова О. «Українське радіо: 100 років спільної присутності». Голоси з бомбосховищ, з окупації, на лінії фронту. stv.detector.media. URL : <https://stv.detector.media/spilnota/read/8397/2024-06-05-ukrainske-radio-100-rokiv-spilnoi-prysutnosti-golosy-z-bomboskhovyshch-z-okupatsii-na-linii-frontu/>
18. Наумова О. «Традиція, що продовжує жити нашу сучасність»: із чим «Українське радіо» підходить до 100-літнього ювілею. stv.detector.media. URL : <https://stv.detector.media/spilnota/read/8522/2024-09-05>
19. Навколо світу з Ігорем Катеринюком. «Історія винайдення радіо», 2021. YouTube. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=ujMi8yZinCs>
20. Олійник В. Лише 17% українців вважають, що телемарафон не втратив актуальності. Результати соціопитування. URL: <https://www.chesno.org/post/6099/>
21. Перший. «100 років Українському Радіо» | Документальний фільм, 2024. YouTube. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=ebn9VzoAccc>
22. «Пригоди на радіохвилях: історія українського радіо». Уривок з книжки Ніни Даценко. Локальна історія. URL : <https://localhistory.org.ua/texts/chitanka/prigodi-na-radiokhviliakh-istoriia-ukrayinskogo-radio-urivok-z-knizhki-nini-datsenko/>
23. Радіо Хартія. Історія українського радіо, якої ви, можливо, не знали – Вадим Міський, 2024. YouTube. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=7mrIGkVPpV4>
24. «Радіо поступово зміщується в діджитал – дослідження «Споживання та довіра до медіа». Суспільне | Мовлення. URL : <https://corp.suspilne.media/newsdetails/6537>
25. Радіо? Дехто любить тебе як і раніше | ShiStrategies. ShiStrategies. URL : <https://strategi.com.ua/hadio-dekhto-liubyt-tebe-iaak-i-ranisce/>
26. Суспільне Новини. «РадіоДень. Історія українського радіо», 2017. YouTube. URL : <https://www.youtube.com/watch?v=0ioWG3ButOY>
27. Суспільне|Мовлення. URL : https://corp.suspilne.media/media/documents/zagalni-dokumenti/PR_Prezentatsiia_radio_doslidzhen_.pdf
28. Челяк О. Від першого і до сьогодні: якими були радіоприймачі. Суспільне. URL : <https://suspilne.media/culture/872241-vid-persogo-i-do-sogodni-akimi-buli-radioprijmasci/>
29. Шайда Н. К. Формування української національної ідентичності засобами ефірної комунікації (на матеріалах всеукраїнського радіоканалу «Культура» і Львівського обласного радіо – (2003-2011 рр.) : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.04 / Шайда Н. К. ; Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара. Дніпропетровськ, 2014. 20 с.
30. Хоркін: Українське радіо відвідали люди, які вийшли з окупації завдяки радіо. Інститут масової інформації. URL : <https://imi.org.ua/news/horkin-ukrayinske-radio-vidvidaly-lyudy-yaki-vyishly-z-okupatsiyi-zavdyaky-radio-i64958>

31. «Яка роль Суспільного мовника під час та після війни?» В обговоренні цього питання взяв участь Комітет гуманітарної та інформаційної політики. *Офіційний портал Верховної Ради України.* URL : https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/240857.html

Електронні ресурси:

1. Класифікація нормативних документів України. URL : <http://document.ua/nopage.html>
2. Національна парламентська бібліотека України. URL : <http://www.lib.rada.gov.ua>
3. Сайт Українського мовно-інформаційного фонду. URL : <http://www.ulif.org.ua>

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту.

Залік (V семестр):

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4
20 %	20 %	20%	20 %	5 %	15 %
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота
визначається як середнє арифметичне за відповіді на практичних заняттях (теми 1-5). (щонайменше 3 оцінки)	теоретичні питання, тестові завдання	визначається як середнє арифметичне за відповіді на практичних заняттях (теми 6-10). (щонайменше 3 оцінки)	теоретичні питання, тестові завдання	оцінювання за участь у тренінгу	оцінювання за виконання самостійної роботи

Екзамен (VI семестр):

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10 %	10 %	10 %	10 %	5 %	15 %	40%

Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінги	Самостійна робота	Екзамен
визначається як середнє арифметичне за відповіді на практичних заняттях (теми 11-15). (щонайменше 3 оцінки)	теоретичні питання, тестові завдання	визначається як середнє арифметичне за відповіді на практичних заняттях (теми 15-20). (щонайменше 3 оцінки)	теоретичні питання, тестові завдання	оцінювання за участь у тренінгу	оцінювання за виконання самостійної роботи	

Шкала оцінювання

<i>За шкалою ЗУНУ</i>	<i>За національною шкалою</i>	<i>За шкалою ECTS</i>
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)